

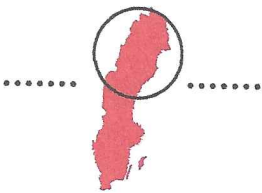

ELANDEN, BOSSEN, MEREN EN EEN HOEFIJZER

Zwerven door Zweden

Na een mooie tocht van ruim vierduizend kilometer door Noorwegen met de prachtige Lofoten, willen we op de terugweg door Zweden de Sami bezoeken en zelf ervaren hoe wild de beroemde Wildernisroute nou eigenlijk is. Het is de derde keer dat we Scandinavië bezoeken, maar we blijven ons verbazen.

TEKST EN FOTO'S ELZE EN ROB KLUTE

Nationaal park Abisko in het noorden van Zweden is de eerste bestemming die we op onze route zuidwaarts langs de E10 aandoen. Bij het piepkleine bergstation aan de spoorweg Malmbanan begint het 440 kilometer lange wandelpad Kungsleden. Een enkele keer passeert een passagierstrein, maar het spoor wordt vooral gebruikt voor lange goederentreinen, waarin ijzererts wordt getransporteerd vanuit Kiruna naar de haven van Narvik. In Kiruna bevindt zich de grootste ondergrondse ijzermijn ter wereld. Inmiddels is daar al zo veel ijzererts gedolven dat de stad aan het verzakken is. Daarom worden huizen afgebroken en elders op een veilige plaats weer opgebouwd.

We trekken er een dag voor uit om een stukje van het gemarkeerde pad te lopen en genieten van de prachtige natuur. We hebben het geluk een eland te spotten, die snel verdwijnt als hij ons in de gaten heeft.

Ijssculpturen

Vlak bij Kiruna ligt het voormalige Samendorp Jukkasjärvi, met de oudste houten kerk van Lapland. Voordat we daar een kijkje nemen, overnachten we

op de nabijgelegen camperplaats. Het interieur van het in 1607 gebouwde kerkje is fascinerend: het kleurrijke altaarscherm is helemaal uit hout gesneden en beeldt het zendingswerk uit van de Lutherse predikant Lars Levi. Iets verderop ligt aan dezelfde weg het beroemde Icehotel. Jaarlijks maken kunstenaars hier de prachtigste ijssculpturen, maar daar is 's zomers natuurlijk niet zo veel van te zien.

In het centrum van Jokkmokk staat het Áttje Museum over de Sami. We genieten er van een aantal kunstobjecten in het erachter gelegen sculpturenpark met botanische tuin.

Aanleg van spoorbaan

We zakken verder af naar het zuiden, passeren de poolcirkel en staan even stil bij deze denkbeeldige breedtecirkel. Vanwege het allemansrecht is het in Zweden toegestaan om in het wild te overnachten, zolang je respect hebt voor de natuur en op gepaste afstand van woningen blijft. We vinden een schitterende plek bij de Trollforsen, waar we onze maaltijd voor die dag klaarmaken bij een kampvuurtje. Dit maakt Zweden zo aantrekkelijk voor campers. Wij zijn allebei gek op treinen en

Kinderen uit de omgeving mogen *een wens* doen als zij het *hoefijzer* aanraken. Wij hebben het stiekem ook *geprobeerd*

alles wat daarmee samenhangt. Daarom gaan we in Moskosel naar het oude stationnetje, dat tegenwoordig als museum is ingericht. Het interieur is in de oude staat teruggebracht en er draait constant een film over de aanleg van de spoorbaan. Twee keer per dag stopt hier de trein van de Inlandsbanan en hebben toeristen de gelegenheid om het museum te bezoeken.

Hoefijzer

Dan komen we aan in Vilhelmina. Een bezienswaardigheid is de Kyrkstad, de negentiende-eeuwse wijk met bruine houten huisjes en een houten kerk.

In het parochiehuis is het Hembygds Museum gevestigd, met een standbeeld van Lapp Lisa, gospelzangeres van het Leger des Heils. Voor de Sami is zij nog altijd een beroemdheid.

Na enig zoekwerk vinden we in de straat de Dalagatan nog iets leuks, namelijk een hoofijzer, vergroeid in een boom. Het verhaal gaat dat de 10-jarige Hillbert Hellgren in 1912, zag dat zijn paard een hoofijzer verloor. Hij hing het in een berk met de bedoeling het later op te halen. Dat is echter nooit gebeurd, met als gevolg dat nu nog maar een klein gedeelte van het hoofijzer zichtbaar is. Kinderen uit de omgeving mogen een wens doen als zij het hoofijzer aanraken. We hebben het stiekem ook geprobeerd. Er is nog tijd om door te rijden naar Dorotea, om in de kapel naast de kerk een bezoek te brengen aan de levensgrote beeldengroep Nattvarden, die het laatste avondmaal uitbeeldt. Terug in Vilhelmina laten we ons uitgebreid informeren bij het turistbyrå over de Vildmarksvägen, ofwel de Wildernisroute. De route draagt die naam niet

vanwege de verwilderde natuur, maar omdat een deel van de route boven de boomgrens ligt, waar de natuur nog ongerept is. Op advies besluiten we de route de volgende dag tegen de wijzers van de klok in te rijden, in verband met de zon en de vergezichten op de bergen. We krijgen een kaart waarop de bezienswaardigheden langs de route staan aangegeven, zoals uitzichtpunten, watervallen en kunstobjecten. Om die te kunnen bereiken, moeten we de inmiddels geheel geasfalteerde hoofdroute regelmatig verlaten en af en toe slechte, onverharde wegen volgen.

Schone dame

In het eerste, bosrijke gedeelte zit bij Rönnäs een naakte schone dame als kunstobject op een rots in de rivier, samen met nog een aantal objecten van andere kunstenaars. Na de splitsing bij Stalon gaan we via een smalle weg naar het tweehonderd meter hoger gelegen Stalonberget utsikt. We hebben hier een heel fraai uitzicht over een enorm meren- en riviereengebied. Als we op weg naar beneden tegen elkaar zeggen dat je hier geen tegenliggers moet hebben, komt er prompt een touringcar ons tegemoet, die net was begonnen aan de weg omhoog. De buschauffeur is zo vriendelijk een stuk achteruit te rijden, zodat het probleem snel is opgelost.

Voor de slacht

In het gebied zijn veel stroomversnelingen, waarvan de mooiste de Trappstegsforsen is. Deze breed uitgewaaierde waterval is de meest in het oog springende van Zweden. Het water bruisst over onteibare traptreden in alle richtingen. Op de bijbehorende parkeer-

Voor gospelzangeres Lapp Lisa is een standbeeld opgericht.

In Vilhelmina is de Kyrkstad een bezienswaardigheid, een *negentiende-eeuwse* wijk met *bruine houten huisjes* en een houten kerk

Het sommarfest in Fatmimakke.

Fatmimakke is een van de nog levendige Lappstaden.

Om de *bezienswaardigheden* te bereiken, moeten we de hoofdroute regelmatig verlaten en soms *slechte, onwerharde wegen* volgen

plaats vinden we een zeer geschikte plek om te overnachten.

Als we verder trekken, stijgt de weg bij Stekenjokk naar een hoogte van 876 meter. We zien regelmatig grote stukken terrein, omheind door houten hekken en waar nu geen activiteiten plaatsvinden. De rendieren worden daar in de herfst in samengedreven en gemerkt om een deel van de kudde voor de slacht vrij te geven. De selectie van de rendieren vormt dan de start van het seizoen voor vers rendiervlees.

Rendieren met kalfjes

Het gebied waar we nu zijn aangekomen, is de benaming wildernis het meest van toepassing. Wie naar het noorden van Zweden gaat, wil daar graag elanden en rendieren van dichtbij zien. Een van de eerste elanden die wij zien, geeft onze vakantie bijna een dramatische wending, door rakelings voor de camper de weg over te steken. We realiseren ons dat de waarschuwingsborden er niet voor niets staan en houden vanaf dan ook de berm in de

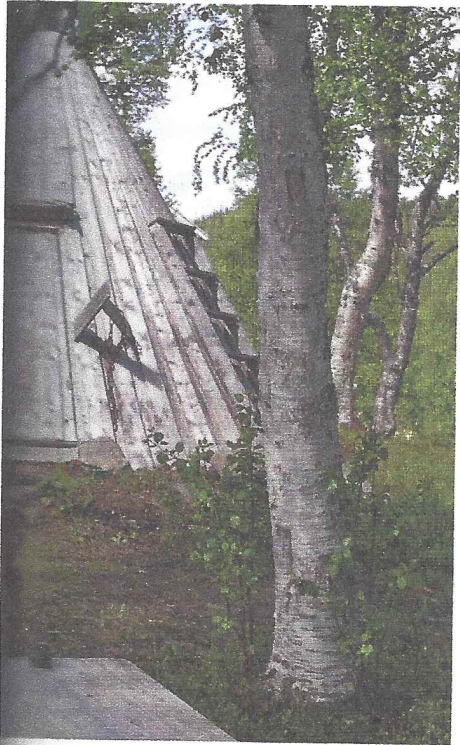
gaten. Terecht, want elanden en rendieren steken regelmatig de weg over. Kuddes van zeker honderd stuks met hun kalfjes lopen hier rond. We genieten van de schitterende omgeving, met ijsmeren en besneeuwde bergen, die de grens vormen tussen Noorwegen en Zweden. We nemen uitgebreid de tijd om alle indrukken in ons op te nemen en onze camera maakt overuren als er weer een rendier vlak langs onze camper loopt. Bij een lanthandel, een soort platte-landswinkel, proberen we broodjes te kopen, maar die zijn óf al op óf niet gebracht. Op zo'n moment gaan wij over op ons noodrantsoen: pannenkoeken. Soms zijn we meerdere dagen in een gebied waar geen bakker is.

Dansen, zingen en eten

Op de vrijdag die het dichtst bij 21 juni ligt, begint jaarlijks het drie dagen durende sommarfest. Het is de dag van de zonnwende: de dag waarop de zon het langst aan de hemel staat en de nacht het kortst is. We maken het feest nu voor de derde keer mee, deze keer

Een familie rendieren maakt z'n naam bij het oversteken niet waar.

Sommige wegen rijden als over een wasbord.

bij de Sami. Het feest wordt hier niet zo grootschalig gevierd als in Leksand, waar we eerder waren en waar jaarlijks duizenden mensen op afkomen.

In Fatmomakke staat een groep van tachtig kåtor, een soort tipi's in de nabijheid van de kerk, waar de nomaden vroeger konden overnachten als zij de kerk wilden bezoeken. Nog steeds zijn vele van deze hutten in familiebezit en ze worden nog regelmatig gebruikt. Tijdens het midsommarfest wordt de majstången opgericht, de meiboom versierd met jonge berken takken en bloemen, waarna de mensen gaan dansen, zingen en eten.

Er is een camperplaats bij Fatmomakke, dat aan het eind van een doodlopende weg ligt. Maar alle plaatsen zijn daar deze dagen al vroegtijdig gereserveerd. Gelukkig is er voor de bezoekers voldoende parkeerplaats, waar je ook kunt overnachten.

Levende Lappstaden

In Ankarede staat een witte houten kapel, die nog steeds van grote betekenis is voor de Sami. In september komen zij in groten getale uit alle windrichtingen naar deze kapel om te trouwen en om de doden te herdenken. Is de kapel gesloten, dan kunnen bezoekers de sleutel halen in het naastgelegen café. Als wij er zijn, is de kapel open en

is er net een mis geweest: de warmte in het kerkje is voelbaar door de vele brandende kaarsen. De kerk heeft geen elektriciteit. Ankarede en Fatmomakke zijn twee traditionele nog levendige Lappstaden, kleine woongemeenschappen rond een kerk.

Dichter en groener

Het volgende hoogtepunt is de Hällingsåfallet. Vanuit Gäddede volgen we een 27 kilometer lange onverharde weg met de nodige plassen en kuilen en komen we vervolgens aan bij een parkeerplaats met toiletten en een vuurplaats. Hier stort een wild stromende rivier 43 meter langs een steile rotswand naar beneden in een achthonderd meter lange, nauwe kloof. Wat een natuurgeweld!

Vanaf Gäddede wordt het landschap kleuriger, door heel veel paarse lupinen. We zien elke dag meer blaadjes aan de berkenbomen komen, waardoor de bossen dichter en groener worden. Dan naderen we Strömsund, voor ons het einde van Lapland en de Wildernisroute.

Na dit deel van onze reis door Zweden, concluderen we dat dit land voor ons hét camperland bij uitstek is. Aan onze wensen heeft Zweden in ieder geval ruimschoots voldaan. Zou het hoefijzer hier toch mee te maken hebben? 🚐

Overnachten

Natuurcamping Fatmomakke	51399
Natuurcamping Alanis	23997
Camperplaats Laxforsen	
Jukkasjärvi	24054

De sitecodes verwijzen naar locaties op Campercontact.com

Meer informatie

www.visitsweden.nl
www.wildernessroad.eu
www.southlapland.com > Destinations > Fatmomakke
www.zweden.com
www.laponia.nu
www.camponptour.nl

